

אקרופוליס

מגזין בהוצאת
אקרופוליס החדשה
בית ספר לפילוסופיה
בדרך חיים

פילוסופיה
תרבות
התנדבות

גיליון מס. 84
אפריל 2021 – יוני 2021

אקרופוליס אביב 2021 תוכן עניינים

קוראים יקרים,

עפרה בהרב

בעת האחרונה כולנו צמאים לשינוי. בשעת כתיבת שורות אלה מתקיימות הבחירות ומסביב, אחרי תקופה ארוכה, עולה מכל עבר הציפייה בקרב האנשים שמהו ישתנה, יתייצב, יתכנס לאיזה כיוון ברור וידוע.

בחיים, לא פעם, אנו מחכים לתנאים שיאפשרו שינוי אמיתי ומשמעותי. אנחנו מחכים לתפקיד חלומותינו או לאדם המתאים, מחכים לרגע שיבוא או למשאבים המיוחלים, מחכים לפנסיה כדי לחוות את החיים...

אך מה אם אלה לא מגיעים? מה אז יכול לעזור לנו לעורר את השינוי הזה בתוכנו ובמחוצה לנו, בחיים ה"אמיתיים"?

העיתון הקרוב שלפניכם עוסק בהזדמנויות. ביכולת של כולנו להביט סביב ופנימה, ולמצוא את הכוחות הפנימיים שמאפשרים לנו לעשות שינוי, גם אם מזערי. שינוי שהוא כולו בחירה וצורך לא לזותר על מה שחשוב.

המאמר הפותח את העיתון עוסק בסיפור הידוע של "האיש הירוק" ומעלה את השאלה האם "אני מסיפור אחר?", ואם כן, מה בכל זאת מחבר אותנו, על אף השוני הנראה כלפי חוץ?

במאמר "לקראת עולם טוב יותר" אנו חוזרים להתבונן על תקופת הקורונה, ועל ההזדמנות לגלות את הכוחות הפנימיים הקיימים בתוכנו.

מסע לפסטיבל הכד בהודו - כינוס רוחני גדול ומפעים, המעורר חוויה רוחנית מיוחדת ועמוקה, מתואר ומצולם במאמר "מסע בעקבות נקטר הנצחיות".

עם זכייתו של פרופ' בן עמי שילוני בפרס ישראל, נתבונן על הקשר שבין התרבות היפנית והתרבות היהודית, על המשותף והמאחד ביניהן, במאמר "גשר בין תרבויות".

במאמר "מגדל קלפים, נעליים גדולות" נתבונן ברגעים הללו בחיים, שבהם אנחנו מצופים לקבל החלטות ולבנות את חיינו עם ה"קלפים" שאיתם אנחנו נולדים. מה קורה כשהקלפים הללו מאתגרים? לא מספיקים? ואיך לעבוד עם הציפייה להיכנס לנעליים הגדולות שלפנינו?...

על הרגעים הנדירים והמיוחדים בהם אנחנו מתמלאים בהשראה, ועל היכולת לזמן לנו עוד רגעים כאלה שיהפכו לחלק ממציאות חיינו, במאמר "כוחה של השראה".

אחל לכולנו אביב של הזדמנויות. הזדמנויות לשוב ולהיפגש, לצאת החוצה וליצור מחדש את מקצב החיים, זה שהיינו רגילים לו, וזה שאולי נכון לחדד ולדייק אותו מחדש, עם תובנות אחרות/חדשות על עצמנו ועל הכוחות הטמונים בנו.

אביב טוב וממלא,
עפרה בהרב, הוצאה לאור

<p>4 פילוסופיה לחיים - אני מסיפור אחר רון חלבי</p> <p>פילוסופיה</p>	<p>26 אירועים נבחרים</p> <p>פילוסופיה</p>
<p>10 לקראת עולם טוב יותר דרור יוספאן</p> <p>פילוסופיה</p>	<p>28 זרעים של אור</p> <p>התנדבות</p>
<p>16 מסע בעקבות נקטר הנצחיות עידן צ'רני</p> <p>תרבות</p>	<p>30 גשר בין תרבויות רינה בן-עמי</p> <p>תרבות</p>
<p>24 קורס פילוסופיה כדרך חיים פילוסופיה</p> <p>פילוסופיה</p>	<p>36 מגדל קלפים, נעליים גדולות עפרה בהרב</p> <p>פילוסופיה</p>
<p>42 כוחה של השראה צחי גליק</p> <p>תרבות</p>	

עורכת העיתון:
עפרה בהרב
עורכת משנה:
אסנת ליפסון
עיצוב גרפי והפקה:
עפרה בהרב, ענבל בורד, ליטל כספין, שירה משולם חזקיה
עריכה לשונית והגהה:
יסמין פיאמנטה שמיר, יפעת קלוגר
עיתון אקרופוליס החדשה, עמותה ללא מטרות רווח מספר 0-144-012-58 רשיון עמותה מספר 5222 כתובת דואר אלקטרוני של המערכת: magazine@newacropolis.org.il
תוכן המאמרים והמודעות בעיתון על דעת הכותבים ועל אחריותם בלבד והתמונות מארכיון אקרופוליס החדשה.
www.newacropolis.org.il

עיצוב השער:
שירה משולם חזקיה,
ענבל בורד

כאשר ראיתי זאת חשבתי לעצמי שזה קטע נפלא! מדוע? משום שמעבר לכך שהוא הוצג בצורה חינוכית ומשעשעת מאוד, מעבר לכשרון הרב של מבצעי שהופגן דרכו ומעבר למחשבות שהוא מעורר על המצב שבו אנו חיים כעת, המילים של האיש ה"שחור" שלחו אותי לשאלה בסיסית בפילוסופיה ובחיים של כולנו.

אנו יודעים שיש לכל אחד מאיתנו סיפור משלו, סיפור אחד ומיוחד שאין שני לו. אנו מכירים את הגיוון העצום שקיים במרחב האנושי, ויש לו ממדים וביטויים אינדיבידואליים וגם קולקטיביים. הייחוד שלנו כפרטים ברור ובוהק; מתוך מיליארדים רבים של אנשים, אין שניים זהים בשום צורה ואופן. כך גם ברמת החברות והעמים, יש רבים וכל אחד מהם יש לו את הסיפור הברור והנפרד שלו. גם אם תנסו לחפש לא תמצאו שני סיפורים זהים בדיוק, לא של אנשים ולא של קבוצות.

אז מבחינה זאת, התשובה של האיש ה"שחור" מובנת והגיונית. אבל היא גם מפתיעה ומעוררת שאלה.

האם באמת הוא מסיפור אחר? כל כך אחר שאין לו קשר לסיפור של האיש ה"ירוק"? ויותר מכך, האם מעבר לסיפורים המיוחדים של כולנו אין לנו סיפור אחד משותף? (שאלה עזה גם אם בוחנים אותה ברמה עכשווית ישראלית...)

הפילוסופיה מלמדת אותנו שאחד מסודות החיים הוא האחד שהוא גם רבים. כלומר, אמנם יש בעולם

אחיין שלי, נער פיקח הלומד לראות את העולם בו הוא חי, שלח לי בתחילת חודש מרץ לינק לתוכנית "זהו זה". "אתה חייב לראות אותה", אמר, "יש בה קטעים מצחיקים במיוחד על המצב שאנו חיים בו". אז ניגשתי לצפות בתכנית המדוברת, תכנית האהובה שאני מכיר עוד מילדותי ואכן מצאתי שמבטם של יוצרי התכנית ממשיך להיות משעשע ומעורר מחשבה.

תפס את תשומת ליבי קטע מיוחד, שיר שהוצג כקליפ משוחק שבו כיכבו שלמה בראבא ויוני רכטר. נושא הקטע היה "האיש הירוק" אותו גילם שלמה בראבא ויוני רכטר היה על הפסנתר.

מה היה בסיפור הזה ומדוע תפס את תשומת לבי? ובכן, להלן המהלך הבסיסי שלו במילים חופשיות שלי: לפני זמן רב, בעיר ירוקה גר לו איש ירוק שחי לו בבית ירוק. בבוקר ירוק אחד הוא קם ממיטתו הירוקה, לבש חליפה ירוקה וחבש כובע ירוק ומסכה ירוקה ויצא אל העיר הירוקה כדי לעשות קניות. הוא לקח את הדרכון הירוק שלו ויצא אל האוטו הירוק שלו. נסע האיש הירוק ברכבו הירוק ועבר בנופי העיר הירוקים, ראה את הבתים והאנשים הירוקים שהסתובבו ברחובות הירוקים בבגדים ירוקים ועם מסכות ירוקות. לפתע הבחין לצד הדרך בה נסע, באיש שחור עומד – בסרטון האיש השחור הוא איש חרדי לובש שחורים – עצר את רכבו, הוציא את ראשו מן החלון ושאל את האיש: אדוני, מדוע אתה לא עוטה מסכה על פניך? ענה לו האיש השחור בשלוש מילים ולא הוסיף: "אני מסיפור אחר".

פילוסופיה לחיים | רשימה מס' 13 אני מסיפור אחר?

רון חלבי

עיצוב: ענבל בורד

שמציע לאדם לחתור אליו לגלותו, למען האושר שלו, למען האושר של האנושות כולה.

נשמע לכם גדול ורחוק וגבוה?

כן, אני מסכים. כאשר אנו מביטים על עצמנו, על היכולת שלנו לזהות ולהכיר באמת את עצמנו ועל העולם שמתקיים בגיוון כל כך גדול שבדרך כלל מיתרגם לנפרדות שדבר לא יכול לחבר בין חלקיה, אז ברור שהחזון האנושי הפילוסופי נתפס כרחוק. אבל, כתמיד, הפילוסופיה, גם אם היא מכוונת גבוה, היא לעולם אינה רק תיאורטית, היא פרקטית ונגישה ובגובה העיניים של מי שרוצה לחיות אותה.

אז איך אפשר להתקדם לעבר המטרה היפה והנאלצת של אחווה אנושית אחת, אוניברסלית שאינה מפלה איש?

כפי שהזכרנו מעלה, יש להתחיל בעבודה של היחיד על עצמו. כל אחד מאיתנו צריך לרצות ולהסכים לצאת למסע של גילוי עצמו, של חשיפה של חייו האוטומטיים, חסרי ההכרה או הבחירה ושל שאיפה אל חיים אחרים, שיש בהם יותר ערנות ונוכחות, ובחירה מתמשכת של לא רק מה לחיות אלא איך.

זהו מסע של העמקה, שדורש עבודה מתמשכת של שיפור עצמי, של ניסיון מתמשך לחיות בהתאמה לערכים אנושיים בסיסיים ואוניברסליים שכולנו מכירים, ושל כוח פנימי לעשות כן בהתמדה, גם אם כעת זרם החיים האנושי אינו מוביל אליהם.

מעבר למה שהסיפור שעליו גדל אומר לו.

כן, ככל שיש יותר בני אדם השואפים לאנושיות הגבוהה שלהם, הם יכולים להכיל ולחמול ולראות את המשותף שיש בין כל בני האדם, לא משנה מה צורתם, צבעם, הגזע שלהם, מינם או עוד מאפיינים רבים אחרים שאינם מהותיים מבחינת טבע האדם.

שלוש מטרות-על היו בבסיס כל בתי הספר לפילוסופיה בסגנון הקלאסי, כפי שהן כעת בבסיס השאיפה של אקרופוליס החדשה בעולם:

1. לקדם אידאל של אחווה בינלאומית המבוססת על כיבוד המעלות האנושיות, ללא הבדל של גזע, מין, תרבות, מעמד סוציאלי וכדומה.

2. לטפח את אהבת החוכמה דרך לימוד השוואתי של הפילוסופיות, הדתות, המדעים והאמנויות, במטרה לקדם את הידע על האדם, על חוקי הטבע ועל היקום.

3. לפתח את הטוב ביותר בפוטנציאל האנושי, תוך קידום הגשמת האדם כפרט ושילובו בחברה ובטבע כגורם אקטיבי ומודע, למען שיפור העולם.

בעוברכם על המטרות הללו, האם רואים אתם סיפור אנושי אחד אפשרי?

אני יודע שכן.

אני יודע שיש סיפור אנושי אחד, סיפור שאינו מבקש חלילה למחוק את הסיפורים האחרים, את הייחוד והיופי והגיוון האנושי, אבל שכן מבקש להציע בסיס עליון מרכזי משותף, שכן מצביע על טבע אדם אחד

אפילו של שני פרטים. כל אדם נולד בנסיבות מאוד מיוחדות, לשני הורים ביולוגיים מאוד מיוחדים ונושא עמו טביעה מיוחדת וייחודית רק לו.

מבחינה זאת כל אדם ספציפי והסיפור המיוחד שלו. אבל אם מביטים אנו על האדם שמעבר למסכות הזמניות שלו, שם אנו מוצאים שהזהות של האדם, יותר משהיא מיוחדת, היא משותפת ומחברת יותר מאשר היא מפרידה. כלומר, בחיי האדם, גם ברמת הפרט וגם ברמת הקבוצה, ככל שהאדם מזדהה עם האישיות הספציפית שלו ושל הקבוצה אליה הוא שייך, הוא מזדהה עם הסיפור הייחודי שלו, ושאר סיפורי האדם והעולם שמסביבו נתפסים על ידו כסיפורים אחרים שלא ברור הקשר שלהם אליו. אבל ככל שהוא מעמיק לגלות מי הוא, ככל שהוא תופס את זהותו הפנימית שמעבר למסכות הספציפיות, הכלים שבעזרתם הוא מתבטא במחזורי החיים השונים, הוא מסוגל לראות את בני האדם שמסביבו בפנימיות שלהם, במהותם, ואז מעבר להבדלים ברמת הפרטים כמו ברמת הקולקטיבים, הוא קולט שהולך ומתהווה סיפור אחד. איזה סיפור? הסיפור האנושי, הסיפור של האדם האוניברסלי שנמצא מעבר להבדלים ולמה שמפריד ביננו.

הבדלי הזדהויות אלו קשורים כאמור ליכולתו של האדם לזהות את עצמו באמת. למעשה ההצעה הפילוסופית לאדם עומדת כולה על האפשרות שיש לו, אם ירצה, להתעורר ולגלות מי הוא מעבר למה שהוא תופס עם חושיו,

התופעות אותו אנו מכירים וחיים ריבוי עצום ומרהיב של צורות חיים, ממש אינספור מבחינת היכולת שלנו לקלוט, אבל הגיוון הזה בסופו של דבר הוא ביטוי של אחדות עלומה, שהיא החיים, שתמיד היו ותמיד יהיו.

הרעיון של מקור עולם אחד, שממנו יוצאים או נובעים כל הדברים ומשום כך במהלך של קיומם הנפרד הם "מכירים" בצורה כזאת או אחרת במקורם, ממשיכים להיענות ולחיות את חוק החיים, הוא רעיון שיש לו מופעים רבים במחשבה הפילוסופית הקלאסית.

בהקשר זה מעניין במיוחד מקומו של האדם. האדם מתואר לא פעם, כפי שאתם בוודאי כבר מכירים, כיצור מורכב. יש לו חלק בסיסי אותנטי, שם מרכז זהותו, וחלק זה מתואר כרוחני, כעדין, ככזה שלא נולד ולכן לא מת. אבל יש לו גם חלקים גסים יותר, חומרניים יותר, מרכבות או כלים שבעזרתם הוא יכול להתגשם בעולם החומרי שאנו מכירים. החלקים הללו כוללים את מרכיבי האישיות שלו (גוף פיזי, אנרגטי, רגשי ומנטלי). על פי נוסחים שונים של הפילוסופיה, חלקים זמניים אלו, נולדים ולכן גם מתים, אבל האדם האותנטי נמצא מעבר לזמניות הזאת.

מעניין במיוחד לראות שבמורכבות זאת נמצא גם המתח המובנה בין הרבים לאחד, שהוזכר למעלה.

כלומר, ברמת האישיות של האדם, והכלים שבעזרתם הוא מתבטא, יש גיוון עצום שלא מאפשר זהות

כל אחד מאיתנו צריך לרצות ולהסכים לצאת למסע של גילוי עצמו, של חשיפה של חייו האוטומטיים, חסרי ההכרה או הבחירה ושל שאיפה אל חיים אחרים, שיש בהם יותר ערנות ונוכחות.

זאת הרפתקה גדולה שאין דבר מרהיב ממנה, משום שהיא מאפשרת לנו לעבור שינוי כל כך מהותי, שינוי שעליו נאמר שהוא ממש אלכימי.

זהו מסע של דחיקת הגבולות של האגו שלנו, של מה שאנו תופסים כעת כאני. זהו מסע של הרחבת הזהות שלנו, של פתיחת הלב שלנו, שאותו אנו מקיימים בתרגול מתמיד של נדיבות, של העזה להכניס לחיים שלנו דאגה גם לאחרים באשר הם.

זהו מסע של מחקר של חיים שלמים, בו אנו החוקרים וגם מושא המחקר שלנו! זהו מחקר שמבקש לגלות ממש ולחיות את הטבע האנושי שלנו על כל עומקיו. ומה נדרש כדי לעשות זאת? האם צריך תנאים מיוחדים? גיל? צבע? גזע? מצב סוציאקונומי מסוים? תעודה כזאת או אחרת? אישור כזה או אחר של מישהו שאינו אנו?

לא. כל שנדרש זה רצון אותנטי שלנו לעשות זאת ותעוזה לצאת לדרך.

אנו מתחילים את המסע הזה, כל אחד עם הסיפור הייחודי שלו. בצעידתנו אנו לומדים לראות את המורכבות של הסיפור שלנו, אנו ממשיכים לכתוב אותו, אנו עורכים אותו. מאשררים חלקים, מוותרים על אחרים, מוסיפים... וככל שאנו עושים זאת, אנו לומדים לראות ולשמוע ולקבל את שפע הסיפורים שנמצאים מסביבנו. אנו קולטים שהסיפורים השונים אינם צריכים להתקוטט, להוציא אחד את השני, לריב על הבכורה, אלא להיפך. אנו לומדים ללכת בחיים יחד, איש איש עם סיפורו המתהווה

אבל עם רצון ויכולת לראות ולקבל את יפי וייחוד הסיפורים האחרים, גם אם בהתחלה קשה לנו לעשות זאת. ככל שאנו מתבגרים ומעמיקים, אנו מוצאים בעומקה של האדמה את המים המשותפים שאנו... לומדים לחיות יותר האחד עם השני, יחידים וקבוצות, רואים שאין בכך רק אתגר וקושי, אלא יתרונות ואפשרויות שלא ראינו קודם.

לאט לאט מצליחים אנו לראות קווים משותפים בסיפורים השונים, חלקים שנראו מאוד שונים במופעם הראשוני לפתע מהדהדים בסיפור חיינו, מובנים לנו. ואף יותר מכך, רואים אנו שיכולים אנו גם ללמוד האחד מן השני, לקבל באופן מודע השראה מסיפורים אחרים. וככל שמסענו מתמשך, ככל שעולה הדרך, אנו הולכים ומתקרבים למרכז, האחד לשני.

והנה ההולכים הרבים שעלו על ההר מצדדיו השונים, בנופים שלעתים היו כל כך שונים ומיוחדים, הולכים ומגלים שמעבר לסיפורים הרבים, הולך ומתרקם, הולך ונגלה הסיפור האחד שכולנו חלק ממנו. הוא הסיפור של כולנו.

הסיפור על האיש השקוף.

אז האם באמת אנו מסיפור אחר? כן ולא.

אבל חשובה יותר מהתשובה שלי, התשובה של כולכם.

שכל אחד מכם ישיב, באופן מתמשך, בבחירותיו, בחייו ממש וכך נדע לאן ואיך מתפתח הסיפור שלנו.

אקרופוליס החדשה

אקרופוליס החדשה היא תנועה של אנשים החולמים על עולם טוב יותר, המתחיל קודם כול ולפני הכול באדם טוב יותר. אדם זה נמצא בתוך כל אחת ואחד מאיתנו - זה המבקש לגעת בחיים, לראות את האחר ולחזור לידיעה הפנימית שאנחנו חלק ממשהו רחב יותר.

המילה "אקרופוליס" משמעה "העיר העליונה" - אותו חלק גבוה בערי יוון העתיקה, המסמל את החלק הגבוה באדם (בדומה לקונספט של "ירושלים של מעלה"). בכולנו יש ערים "נמוכות" - מקומות של אגו ונפרדות, אבל בכולנו יש גם מן הערכים האוניברסליים - הטוב, הצדק, היופי, האומץ והאמונה.

אנו מאמינים שהעולם היום זקוק למידה רבה יותר של "ערים עליונות" כאלו - אשר אינן בניויות מאבן, אלא מבני אדם המחפשים להכיר את עצמם ולגלות מחדש את הקשר הנסתר שמחבר אותנו זה לזה, לטבע ולמורשת האנושית.

אקרופוליס החדשה היא ארגון בין-לאומי ללא מטרת רווח, מאז 1957, הקיים ביותר מ-60 מדינות, הפועל בשלושה היבטים:

פילוסופיה

הפילוסופיה, כאשר היא מיושמת באופן מעשי, היא מלמדת אותנו ומסייעת לנו להכיר ולשפר את עצמנו. להיות פילוסוף/ית זו דרך חיים המוקדשת לשאיפות הטובות ביותר של האנושות.

התנדבות

התנדבות היא ביטוי טבעי של רוח האחדות עם החיים ועם האנושות, המתבטאת בתרגול ערכים כגון אלטרואיזם, מחויבות וחתיירה לטובת הכלל.

תרבות

תרגול הערכים האנושיים הוא הבסיס למודל של תרבות שיתופית ופעילה, אשר מביאה לידי ביטוי את איכויותיהם של כל איש ואישה, מרחיבה את האופקים של המחשבה וחושפת את האדם לביטויים של הרוח.

סניפים בישראל

סניף חיפה
מחניים 14
04-8381610

מיקום חדש!

סניף ירושלים
הנשיא 4, קומה 1
02-6221399

סניף כפר סבא
ויצמן 89
09-7665799

סניף כרמיאל
ערבה 9
054-6661828

סניף פרדס חנה כרכור
רבי עקיבא 15
058-5842862

סניף קריות
דפנה 3א, קרית ביאליק
04-8402660

סניף ראשון לציון
ז'בוטינסקי 16, קומה 3
03-9561002

סניף תל אביב
סלומון 7
03-5104426

www.newacropolis.org.il
info@newacropolis.org.il

דרור יוספאן

עיצוב: ליטל בספין

לקראת עולם טוב יותר

הקורונה העמידה את האנושות בפני משבר גלובלי כואב, אך התבוננות פילוסופית יכולה לגלות שהנגיף חושף בפנינו אויב שורשי ועמוק הרבה יותר, ושהחיסון האמיתי נמצא בהישג ידינו.

בדרכו האלגורית והיפה מציע אפלטון פתרון ומזמין את האדם להשתחרר מכבליו ולשאת את נפשו אל האור, אל המציאות שמחוץ למערה

אחד הנושאים המרתקים בהם עוסקת הפילוסופיה הוא עקרון המחזוריים, והמקצב החוזר של החיים. ניתן לראות כיצד חוק המחזוריים חל בתופעות כמו שאיפה ונשיפה, יום ולילה, עונות השנה, לידה ומוות... למעשה, המקצב של הטבע, על כל גווניו, נע באופן מחזורי ויש לכך משמעויות נרחבות על כולנו, החל בדברים הקטנים ביותר של היומיום ועד לשאלות הגדולות של החיים.

מסיבה זו, במשך אלפי שנים התבוננו חכמי האנושות על היקום במטרה לפענח את סודותיו וללמוד על מסתורי העבר, לאמץ את אתגרי ההווה ולזכור את האחריות כלפי דורות העתיד.

מחפשי החוכמה עסקו בלמידה מתוך הבנה שיש לכך השלכות על מיצויי חיי הפרט, ועל יכולתנו הבסיסית לשרוד כקהילה, להיות מתואמים עם מקצב הטבע ולקיים חיי רוח.

בדומה לתהליכים שעובר היחיד במהלך ההיסטוריה הפרטית שלו, בהם הוא חווה תקופות של שפע וצמיחה, משברים וקשיים, צמתים ונקודות ציון חשובות, כך עוברת האנושות תהליכים דומים, בקנה מידה גדול יותר. כל דבר שקיים נולד, צובר חוויות במהלך חייו ובשלב מסוים קמל ומחזור חייו מסתיים; ובמקביל למחזור שמסתיים, חיים חדשים מתחילים. זהו גלגל החיים. מה מבקש גלגל החיים ללמד אותנו? מהי התכלית של סך חוויותינו? מהי התכלית וכיוון ההתפתחות וההשתנות הקיימים בטבע? רמזים ותשובות לכך ניתן למצוא באוצרות החוכמה

שנאספו לאורך הדורות, אך לפני שנעסוק בהן, ננסה לנתח את התקופה ההיסטורית שלנו.

אין ספק שהחברה האנושית נמצאת במשבר. הקורונה גבתה וממשיכה לגבות מחירים כבדים בחיי אדם, בהשלכות של הניתוק החברתי, בכלכלה ובחיי השגרה. בהחלט משבר גלובלי כואב, אך התבוננות אמיצה מלמדת שהנגיף בעיקר חושף אויב שורשי ועמוק יותר.

לצד ההתפתחות הטכנולוגית יוצאת הדופן, והקידמה בכל תחומי המחקר והמדע, עולמנו סובל מבעיות חמורות של זיהום אקולוגי והשחתה של משאבים; במרבית מדינות העולם חסרה מנהיגות אמיתית; אנו עדים לתחרות מתמדת בין עמים ומדינות, פערים חברתיים תהומיים, התחזקות האגואיזם, ועוד דוגמאות רבות שהמשותף לכולן הוא הדחקה של ערכי המוסר. יתכן שמשבר גדול יותר עוד לפנינו, מכיוון שלדורות הצעירים אין מספיק דוגמאות טובות להתחקות אחריהן ובאופן טבעי תהיה לכך השפעה על התנהלותנו בעתיד.

האנושות ידעה משברים דומים בעבר; אפלטון התייחס לכך ב"משל המערה". הפרשנות הפילוסופית מדמה את האדם לאסיר הכבול באזיקים תודעתיים אשר "שומרים" עליו נבער ומנותק מהמציאות, וכל זמן שהוא מקבל מזון ושעשועים כדי לספק את יצריו מתחזקת בקרבו האשליה של "חופש", המשרתת את רצונותיהם של "אדוני המערה" השולטים בתודעת הכלל.

נדמה שאפלטון מתאר מצב שאינו רחוק מהמציאות של ימינו. היסטורית הדברים נראים שונה, אך מבחינה מהותית יש דמיון רב, ויתכן שזה קשור למאפייניו של המחזור הגלובלי העכשווי. האבסורד הוא שאנו יודעים שאנו שבוים באשליה של החומרנות, שאנו פוגעים, מנצלים ומתחרים אחד בשני... ולמרות שאנו מדברים ומוחים על כך, ההתדרדרות הערכית נמשכת.

בהתחשב בכך שאנו חווים מחזור מתמשך של נסיגה בתודעת הרוב, אין זה מפתיע שהנסיגה המוסרית נמשכת. אנו חיים בעידן שבו הרוב קובע ולמרות שהורגלנו לחשוב, שצדק קשור לדעת הרוב, ספק אם אכן מדובר בצדק. מבחינה גיונית, המעשה הנכון האובייקטיבי הוא גם המעשה הצודק, אך כאשר אין יד מכוונת, אין ערבות לכך שהבחירה של הרוב תשקף באמת את מה שנכון וצודק.

דמיינו משחק כדורגל עם עשרות אלפי אוהדים, ועל פי דעת רוב האוהדים אמורות להתקבל החלטות כמו מי יהיה המאמן ומה תהיה האסטרטגיה של השחקנים על המגרש. כנראה שהמשחק היה מבולגן, לא מקצועי, אימפולסיבי וללא אסטרטגיה תבונית מתמשכת. בהקבלה בלתי נתפסת, כך מנהלת התרבות המודרנית המונעת על ידי דעת הקהל, כאשר האינטרס הוא "המלך", הכוח המניע של גורמים פוליטיים וחברתיים.

לצד המשבר יש הרבה רצון טוב לשפר את פני הדברים. אנו מנסים למצוא פתרונות ארגוניים, בריאותיים, כלכליים וכדומה, שהצלחתם יחסית

ומוגבלת מכיוון שמדובר בניסיונות לטיפול בסימפטום ולא בשרש האתגר. הפילוסופיה מציעה פתרון מעמיק יותר, שחוזר להשתדלות היום יומית של האדם לבדוק את עצמו, את המניעים והדחפים שלו ולנסות להיות טוב, לאהוב ולראות את עצמו כשייך, ולפעול למען משהו גדול יותר.

בדרכו האלגורית והיפה מציע אפלטון פתרון ומזמין את האדם להשתחרר מכבליו ולשאת את נפשו אל האור, אל המציאות שמחוץ למערה.

הוא מסביר, שהיציאה לחופשי היא הדרך להתעורר מהתרדמה התודעתית הקולקטיבית ולהתקרב לסגולותיו של האדם הנאור, זה שחי לאורו של הטוב והמוסר האנושי, ששואף לצדק, שחוצה את גבולות האנוכיות והאגואיזם ומעריך את האסתטיקה והיופי של חיי הרוח.

בצורות שונות, זו הצעה שחולקים חכמים מתרבויות, דתות וגישות פילוסופיות שונות, המייחסים להצעה זו את הסיבה הממשית לקיום האנושי, וגם את ה"חיסון" לכל מכאובינו: קיום חיי מוסר ורוח.

האם הצעה זו עדיין אקטואלית ויכולה לשפר את פני מציאות היום יום שלנו? אני מאמין בכל לבי שכן. נאיבי לחשוב שהרוב יהפוך את עורו, במיוחד בתקופה היסטורית כשלונו.

יתכן שמרבית האנשים לא מוכנים לכך, ובכל זאת, תמיד יהיו אנשים ששואפים ומצפים מעצמם ליותר, שיש להם את ההבנה והשכנוע הפנימי שצריך ואפשר לנהוג אחרת.

העולם זקוק לדוגמאות חיות של אנשים שמוכנים לקבל על עצמם את האחריות להתעלות ולהיות פורצי דרך, גם אם מדובר בדרך צנועה שבין האדם לבין עצמו ורחוקה מאור הזרקורים

האם החלפות שלטון יביאו את השינוי המיוחל? לא בטוח. הניסיון מראה שמחאות ודיבורים על כך שצריך לנהוג כך או אחרת לא השיגו תוצאות טובות לאורך זמן.

העולם זקוק לדוגמאות חיות של אנשים שמוכנים לקבל על עצמם את האחריות להתעלות ולהיות פורצי דרך, גם אם מדובר בדרך צנועה שבין האדם לבין עצמו ורחוקה מאור הזרקורים; שהרי אין תחליף לדוגמה האישית.

התרבות העכשווית מנסה לשכנע שהחופש מותנה בכך שללא מאמץ נשיג ונעשה "מה שבא לנו", בלי מחויבות או אחריות כלפי האחר, שנחליף עונג בעונג... האומנם זהו חופש? או שהחופש הוא להשתחרר ממגבלותינו, לאחוז באומץ יד ביד

ולצעוד יחד בדרך הפונה מעלה, אל הפסגות?

כנראה שהגורל האנושי אינו יכול לחמוק מן הדרך הפונה מעלה, וכל התקדמות מצריכה כוח רצון וחזון לעתיד.

אני יודע על עצמי כמה קשה ומאתגר להתרומם כאשר נושאים את המשקל של החומר. עבורי זה אתגר יום יומי של הצלחות, טעויות וניסיון מתמשך להשתפר.

זה אמנם לא קל, אך זה מקור אמיתי של סיפוק ואושר הקשור לידיעה הפשוטה שיש משמעות לדברים ושאינן דבר שמובן מאליו.

תודה על ההזדמנות המופלאה לחלוק את השאיפה לאדם ולעולם טובים יותר, עם עוד רבים שחולקים את אותם חלומות.

מבצע

חזרה לשגרה

מקום טוב!

אולם כנסים ומגוון כיתות להשכרה
• לובי וקפיטריה • שירות אדיב

30%

לאירוע הבא שלכם דברו איתנו:

מקום טוב
כיתות ואולמות להשכרה

סלון 7 ת"א | 054-2407222
www.makomtov.org.il

פלמינגו היא חברת פתרונות תוכנה מבית "אקרופוליס" החדשה בישראל" המספקת מערכות ניהול מיידע מתקדמות מאז 2016.

המומחיות שלנו היא בהבנה העמוקה של הצרכים והתהליכים בעסק שלך, ובמתן מענה מותאם בדיוק למידות שלך בזמן קצר מבלי להתפשר על האיכות.

צוות המומחים שלנו כולל מנתחי מערכות, מתכנתים ומנהלי שרתים העובדים יחד כדי לתפור את החליפה המושלמת עבור העסק שלך, תוך מתן דגש של נקצועיות, אמינות ואנושיות.

פלמינגו פיתוח מערכות בע"מ

לפרטים נוספים:

אלי מטרני | 054-4714199 | eli@flamiingo.com

עידן צ'רני

צילומים:
עידן צ'רני

מסע בעקבות נקטר הנצחיות

אחת ל-12 שנים נחגג בהודו פסטיבל קומבה-מלה, "פסטיבל הכד", שהוא הכינוס הרוחני הגדול ביותר בעולם.

היציאה למסע

איני יודע מה משך אותי לעזוב את המוכר והידוע, לארוז את המוצ'ילה והמצלמה ולטוס להודו כדי להשתתף בפסטיבל קומבה מלה. אני מניח שהשילוב בין פילוסוף להרפתקן הוא מה שעורר בתוכי את הקריאה הפנימית לצאת למסע...

רק כשהגעתי לעיר אללהבד התחלתי לקלוט את מימדי האירוע. היו בפסטיבל כ-150 מיליון משתתפים, שהגיעו מכל קצות תת היבשת ההודית ומהעולם כולו.

כהרפתקן ומוביל מסעות בעולם, יצא לי לחוות חוויות מיוחדות ועוצמתיות רבות, לראות אריות צדים זברות באפריקה, קרחונים באנטרקטיקה, נזירים בהימלאיה – אך תופעה אנושית בזאת לא ראיתי מימי.

הקומבה מלה היא ההתקבצות האנושית הגדולה ביותר בעולם, שמימדיה הם מעבר לכל דמיון. זוהי "מכה" של ההינדים.

עלייה לרגל

מה משך את כולם לאירוע? מה הם מייחלים למצוא שם? המשתתפים בפסטיבל אינם תיירים, הם עולי רגל; זהו מסע רוחני קולקטיבי. למשך 50 יום, עשרות מילוני בני אדם באים להשתתף בחגיגת הקיום האנושי, ולהעמיק את הלימוד והניסיון שלהם ב"סאנאט דהרמה", החוכמה הנצחית. לפי תפיסתם, חוכמה זו נותנת פתרון לכל אספקט של החיים – פיזי, חברתי, תרבותי או רוחני.

זהו למעשה מסע של חיפוש אחר האמת, החיצונית והפנימית. זהו מסע שיודעים היכן נבנסים אליו, אך לא איך יוצאים ממנו; מסע טרנספורמטיבי.

כפילוסוף המאמין שהאמת והחוכמה אינן שייכות לאף אחד, ושדווקא הלימוד ההשוואתי בין פילוסופיות ודתות שונות הוא כלי נהדר להתקדם בדרך הרוחנית, שמחתי על הזדמנות לחקור ולחוות את נקודת המבט ההינדואיסטית לחיפוש אחר טבע המציאות.

אותם מדוע הם לא יוצאים כל השנה ממקומות המסתור שלהם הם יאמרו לכם שאין טעם לצאת החוצה, כי האמת נמצאת בפנים. קדושים אלו משפיעים על מיליוני הודים, ורבים מאמינים שהם מכוונים את האנושות כולה.

שוק פתוח של רוחניות

הקומבה מלה הוא מקום מצוין למי שמחפש משמעות, מורה ודרך. יש בפסטיבל היצע אינסופי של אפשרויות וגישות להגיע לאמת. זה כמו גלגל שמרכזו הוא האלוהים והחישורים שלו הם הדרכים השונות להגיע אליו. יש דרך אחת והרבה שבילים, כמו שוק פתוח של רוחניות.

כל אדם רשאי לבחור את הדרך, המורה והטקסטים הקדושים שמתאימים לו. כולם מכבדים את כולם. אין הפרדה בין הקאסטות השונות וכולם רשאים לטעום ממעיין החוכמה. האירוע כולו הוא בסימן של כבוד הדדי, סובלנות והרמוניה בין הניגודים.

בקומבה מלה נפגשים ה"סאדוהים", הפרושים הקדושים, ואיתם גם הגורואים, המורים הרוחניים והמאסטרים מכל הזרמים ומכל פינות הודו. הם חולקים את הידע שלהם, הניסיון שלהם והשקפת העולם שלהם אחד עם השני.

כולם עוסקים בשאלות המהותיות של הקיום – מי אני? מה הייעוד שלי? מהי המציאות? ואיזה תרגולים יכולים לעזור לי לעשות את הצעד הבא שלי בדרך?

אותם מורים רוחניים גם פותחים את דלתותיהם לציבור, שבא לקבל מהם ברכות, שיעורים וטיפים למסע הרוחני (ובני המזל יקבלו גם הזדמנות לעשות איתם סלפי).

חלק ממורים אלו חיים כל החיים במערות או בהרי ההימלאיה ועסוקים במדיטציות ותרגולים רוחניים עמוקים, רחוק מעין הציבור. לא ניתן לפגוש אותם בשום נסיבות אחרות למעט בקומבה מלה. אם תשאלו

האלוהי באדם, בין האיטיות הזמנית לנשמה הנצחית אותה מסמל הנקטר. זהו הקרב הפנימי המתאר את הדרמה הקובעת אלו כוחות ישלטו על חיינו.

החיבור לנשמה הנצחית

עולי הרגל מאמינים שטבילה בנהר בזמן מיוחד זה, תוך התכוונות מלאה והקפדה על כללים מסוימים, מבטיחה טיהור של כל החטאים והתקרבות לגאולה. הם מאמינים שהם טובלים בנקטר עצמו. זהו רגע של טיהור המזמין אותנו להשאיר מאחור את מה שלא משרת אותנו יותר ולהתחדש.

הטבילה מאיצה את הקרב הפנימי ומסייעת לאדם לעשות בתוכו תהליך אלכימי, להתמיר את ההזדהות שלו מהאיטיות הזמנית ומהתשוקות הנמוכות לנשמה הנצחית ובכך לטעום מנקטר האלמוות. מטרת טקס הטבילה היא להעיר בתוך האדם את הנצחיות שבו, הפוטנציאל שלו, הטבע האלוהי שלו – זהו הנקטר. הטבילה בנהר מי הנצח נותנת לנו הזדמנות ייחודית להתקרב לשחרור מהחיים בני התמותה הללו, לאחד את נשמתנו עם האחדות הנצחית. השראה לחיות חיים רוחניים בעולם החומרי בו אנו כלואים. היא עוזרת לנו לטהר עוד קצת את הכובד והלכלוך של עולם החומר, בתקווה לזכות בטהרה. כך הופך מפגש הנהרות ל"מכבסה" ענקית של חטאי ההודים, במסגרת הפסטיבל הדתי הגדול בעולם.

הכנות לרחצה

לפני מועד הרחצה הקדושה, ההתרגשות בשיאה, אף אחד לא ישן

שאנו, אנשי המערב, משתוקקים אליו, הוא בעיניהם חסר משמעות. העירום המוחלט מעיד על כך שאין להם רכוש ומסמל את התעלותה של הנפש על צורכי הגוף. הם מאמינים כי גופם הוא הבגד של נשמתם ואין צורך בבגדים נוספים שרק יפריעו לנשמה להתבטא. זה אולי קיצוני מדי עבורנו, אנשי המערב, אך האם אנחנו לפחות מנסים מדי פעם לעצור את מרוץ החיים השגרתי ולצאת לרגע מהמסגרת, מהמטריקס, מהפרדיגמות עליהן גדלנו וחונכנו, לשאול שאלות ולהטיל ספק במובן מאליו?

מיתוס נקטר הנצחיות

רגע השיא של הפסטיבל הוא הטבילה הקדושה בנהר הגנגס. טקסטים הודים עתיקים מדברים על סיפור מיתולוגי אשר נתן לפסטיבל את שמו. הסיפור מספר על מאבק בין האלים לשדים באחיזה על נקטר האלים, המעניק חיי נצח. במהלך מרדף שמימי במטרה לגנוב את הכד עם נקטר האלמוות, טפטפו מתוך הכד ארבע טיפות של משקה האלים בארבעה מקומות שונים ברחבי הודו והפכו מקומות אלו למקומות קדושים. במקומות אלה נאספים עשרות מליוני בני אדם, כדי לרחוץ במי הנהר הקדושים ולגעת ולו לרגע אחד בחיי הנצח. הם מבקשים לשחרר את הסיפור המיתולוגי של מציאת נקטר הנצחיות, בחייהם שלהם.

המאבק בין האלים לשדים הוא כמובן תיאור סמלי של כוחות הפועלים בתוך כל אדם. מאבק בין כוחות הטוב לרע, בין החלק החייתי באדם לחלק

בעיניים מערביות

עבור התייר המערבי, זוהי חוויה מטלטלת ולא תמיד מובנת. אנחנו עסוקים רוב חיינו במענה לצרכים קיומיים וחומריים, בהישגיות חיצונית, ביוקרה כלכלית ובהכרה חברתית ופתאום אנו נחשפים למקום בו כל האנשים מרוכזים במסעם הפנימי, ביעד רוחני שאינו ניתן למדידה בשום אמצעי חומרי.

הקומבה מלה הוא מפגש המוני של אנשים שמבקשים לעצור לרגע את זרם החיים הרגיל של העשייה החיצונית ולהתחבר פנימה. התרבות ההודית מאז ומתמיד נתנה מקום גם לאי עשייה, שאצלנו במערב נתפסת כפסולה, כמילה נרדפת לעצלנות ובטלנות. אך ההודים מבינים שהחיים הם לא רק בחוץ, ושישנם גם חיים פנימיים...

רבים מאורחי הפסטיבל הם פרושים הודים. תופעת הפרישות כמעט בלתי נתפסת מנקודת המבט המערבית, לפיה האדם נמדד בהתאם למה שהוא עושה ומה שיש לו. כאן בקומבה מלה ניתן לפגוש אנשים רבים, בני כל הגילים, שבחרו לעזוב את כל הקשרים החומריים שלהם, הרכוש, הפרנסה, המעמד החברתי ולפעמים אפילו את בגדיהם ואת שמם ולצאת למסע של נדודים לאורך נתיבי הקדושה השונים בהודו, בחיפוש אחר ה"אני" האותנטי והנצחי שמעבר לכל המסכות והסמלים החומריים. חלקם משוטטים עירומים כביום היוולדם, שיערם סבוך בצמות וראסוות וגופם מכוסה באפר של שריפת המתים ובאבק דרכים. אלו הנזירים הלוחמים, הסגפנים האדוקים ביותר. הם ויתרו על כל תשוקות הגוף, הנוחות והחומר. הם מתריסים נגד כל סדר חברתי מקובל. כל מה

מבוגרים, משפחות שלמות. בכל פינה ניתן היה לראות מישהו עושה טקס אישי של טהרה, בסופו טעם את מי הנהר, כאילו טעם מהנקטר עצמו. אי אפשר לתאר את הברק בעיניים של עולי הרגל, הדבקות, האמונה, השלווה הפנימית. כאילו התאחדו עם נשמתם ושכחו את כל תלאות החיים.

מיד לאחר הטקס, הקודש והחול מתערבבים וכולם מתחברים לילד שבתוכם ומתחילים להשפירץ מים לכל כיוון. כל כך הרבה תום, פשטות ומשמעות. האווירה רוויה ביראת כבוד, הודיה ומסירות לדרך, לחוכמה הנצחית. למרות ההמונים שגודשים את הנהר, יש משהו אישי מאוד ברגע הטבילה. זה מרגיש כמו סרט בו כולם גם צופים וגם שחקנים. צילמתי ללא הפסקה, עד שעלה בתוכי קול שאמר לי שהגיע הרגע לקחת חלק בטקס ולא רק להיות צופה.

סגרתי את המצלמה, הרמתי אותה גבוה בידיים, עצמתי עיניים, הרפיתי את השרירים ברגליים ואיפשרתי לגופי לצלול לתוך המים. כל גופי, כולל הראש שלי, בתוך המים ורק ידי שאוחזות במצלמה מחוץ למים.

ברגע אחד הרעש של ההמון הפך לדממה. כמה שניות שהרגישו כמו נצח. הרגשתי כמו טיפה שחזרה לאוקיאנוס. יצאתי מהמים וחשתי כאילו אני כבר לא אותו אדם, נפלו המחיצות ביני לבין כל הסובבים אותי. הרגשתי חלק ממהו גדול ממני, תחושה עמוקה של אחדות ושל טוהר. כאילו טעמתי לרגע את נקטר הנצחיות.

הנהר מוכנים לרגע המכונן לו חיכו 12 שנים. הם נראים כמו לוחמים ברגע של ריכוז לפני היציאה לקרב.

קרני השמש הראשונות החלו לעלות באופק ונראה כאילו הזמן עצר מלכת... הם החלו בטקס תפילה קצר ופתאום נשמעה קריאת קרב של אחד ממנהיגי המסדר וכולם החלו להסתער בטירוף אל הנהר כלוחמים בשעת הקרב, תוך שאגות רמות, שירה פראית והנפת חרבות באוויר. צהלות הקרב מיד התחלפו בצהלות של שמחה ובטקסי טיהור המתרחשים על פי אותם כללי טקס הנהוגים מאות שנים.

כולם התאחדו עם המים הקדושים, עם הנצח.

הטבילה ההמונית

כשהשמש עלתה ניתן היה לראות את מיליוני עולי הרגל העומדים בתור הגדול, הצפוף והדחוס ביותר שראיתי מימיי. הם התכוננו ללכת בעקבות הסאדוהים ולרוחוץ בנהר הקדוש. הם דחפו ונדחפו וקיבלו מכות מהשוטרים שניסו נואשות להשליט סדר בבלגן. כולם נדחפו לכיוון המים וגם אני ביחד איתם, אין לאן לברוח. נתתי לזרם האנושי להוביל אותי, הצפיפות הלכה וגדלה והבנתי שאני מובל לתוך המים כנגד רצוני.

התמסרתי כאילו זהו רצון האלים ותוך שניות ספורות מצאתי את עצמי בתוך המים, עם כל ציוד הצילום שלי. בהתחלה זה היה די מבהיל, אך מהר מאוד הבנתי שנכנסתי לתוך מקדש מיימי הומה אדם. ההמון טבל בנהר בזה אחר זה כמו בסרט נע, צעירים,

בלילה וכולם עוסקים בהיטהרות והתבוננות פנימית עמוקה כדי להגיע לטקס הטבילה מוכנים ככל האפשר. עולי הרגל ממלמלים מנטרות, מדליקים קטורת ומדקלמים שירה קדושה. עם זאת, כולם יודעים שעומק החוויה בנהר יהיה רק שיקוף של רמת הטוהר של המאמין בתוך נהר החיים השגרתי וההכנה הטובה ביותר היא לחיות נכון את חיי היום יום.

הראשונים להיכנס לנהר הם מסדר "הסאדוהים העירומים". החיזיון של מאות נזירים עירומים, מגודלי שיער, בעלי מבט פראי, אפר על גופם, חמושים בחרבות וכידונים, רוקדים בטירוף את דרכם לנהר, נראה כמו סצינה משחר האנושות. המוני עולי הרגל מפנים את דרכם לנזירים המפחידים מתוך כבוד ויראה, כאילו פרסו עבורם שטיח אדום המוביל אל גדת הנהר. הנזירים נעמדו על סף

ברגע אחד הרעש של ההמון הפך לדממה. כמה שניות שהרגישו כמו נצח

המסע מתחיל... קורס פילוסופיה כדרך חיים

קורס זה מאגד בתוכו רעיונות שהוגו הפילוסופים החשובים ביותר, מהמזרח ומהמערב, במיוחד אלו שהותירו אחריהם עקבות עמוקים. רעיונותיהם אינם רכוש של הוגה או של זרם פילוסופי מסוים, אלא מורשת אנושית. באמצעות קורס זה אנו מבקשים להנגיש את הפילוסופיה העתידית עבור האדם הבונה את עצמו ואת עתידו ולשפץ גישה פילוסופית לחיים. גישה שהופכת אותנו ליזמר אותנטיים, יזמר בטוחים בעצמנו, יזמר מאושרים. גלו את הפילוסוף שבתוככם והצטרפו אלינו למסע של חיים!

**בימים אלו נפתחים קורסי מבוא במגוון סניפים בארץ. לאור המצב והנהלים המשתנים יש להתעדכן במאירי הפתיחה ומפגשי ההכרות באחד שלנו-
www.newacropolis.org**

* מוזמנים לתאם עימנו פגישה אישית ולהגיע למגוון אירועים המתקיימים באונליין או בסניפים בהתאם להנחיות. **נשמח לראותכם!**

תכני הקורס:

חלק ראשון: אתיקה וערכים אנושיים

1. פילוסופיה טבעית והמשמעות של החיים
הכרת העצמי חיונית להתפתחות האדם; הפילוסופיה העתיקה כדרך להתקרב אל משמעות החיים.
2. המיסטוריון של האדם והקוסמוס
פיתח ערכים על ידי הכרות עם שבעת העקרונות של הטבע; חוקי האדם והעולם שזורים זה בזה: קאומה ודהרמה.
- 3+4. הגיבור הפנימי - מחוכמת הרוח העתיקה
על הצורך לפתח כח פנימי ולהיות לוחם של שלום, במשאת ה"במגוודג'יסח"י" של ספר החכמה של הרוח העתיקה.
5. ריכז והתעוררות פנימית - המיסטוריון של שיבט
השליטה במנטאל כמפתח מרכזי להתפתחות האדם ולעבודה הרוחנית.
6. המשבר ככלי להתפתחות - בודהיזם
תפקידים של משברים בחיינו דרך חייו ומורו של בודהא.
7. סדר אישי וחברתי - קונפוציוס וסין העתיקה
על הקשר בין האתיקה של הפרט והפוליטיקה בחברה
8. מפגש של שיה פתוח ושיתוף
עיבוד הרעיונות של החלק האשון של הקורס.

חלק שני: חיים משותפים - איך נוכל לחיות ביחד?

9. החיים המשותפים ככלי של התפתחות מדוע קשה לנו לחיות יחד? כלים מעשיים לעורר שינוי.
10. תהליך המתעוררות של האדם - אפלטון ומיתוס המעדה
על האפשרות של האדם לשחרר את עצמו ולעזור לאחרים.
11. אושר שאינו תלוי בדבר - אריסטו
השפעת העבודה האישית על הקשרים בין בני האדם
12. המבדלים בינינו כבסיס לחיים ביחד - פלטונית
על האפשרות לראות בשונה את חשב, חיפה והמשלים.
13. המשמעות העמוקה של החינוך
החינוך כמהלך אקטיבי, המחבר אותנו לעצמנו ומעניק לנו כלים לדעת, לחשוב, לבחור ולפעול.
14. הצדק כצורך אישי וחברתי - מצריס העתיקה
כיצד נוטה מה צדק וניצד נבטא שיווייון פילוסופי? בהשראת משפט הליב ממצרים העתיקה.
15. להיות אורח העולם - רומא והמטאזאקנים
האם נוכל להיות קהילה אנושית

חלק שלישי: בשביל לבנות את העתיד

16. מפגש של שיה פתוח ושיתוף
עיבוד הרעיונות של החלק השני של הקורס.
17. פילוסופיה של ההיסטוריה
המיסיון כמנוע של העתיד; כיצד נוכל להפעיל על העתיד שלנו?
18. חשיבות התעברה
המבוננות על ההיסטוריה דרך מקורות שונים; כיצד נוכל להבין את העבר באופן אויביקטיבי כדי להעביר אל העתיד בצורה נכונה?
19. מיתוס והיסטוריה
חכמה נצחית מעבר להיסטוריה המשתנה; כיצד המיתוס מניע את ההיסטוריה?
20. מחזורים בהיסטוריה
המחזורים הטבעיים והתנועה של האנושות; גלגל ההיסטוריה והזמן הנצחי; על פי ההינדואיזם.
21. חופש וגורל
מה חופש האמיתי והאם הוא קשור לגורל? מה מקומו של הצדן בבייט העתידי? האם יש גורל אנושי משותף?
22. מפגש של שיה פתוח ושיתוף, סיכום הקורס

הרצאות נבחרות בסניפים הלוננים

כשאתה ואני ניפגש

מה קורה כשאנחנו נפגשים עם אדם אחר? ומהו הפוטנציאל של מפגש אנושי? הרצאה לכבוד היום הבינלאומי של "מגוון תרבותי לזו שיח והתפתחות" על האתגרים בחיים משותפים ועל ההזדמנות שיש במפגש עם האחר.

19.5

יום ד'

20:00

הרצאה
מקוונת

קפיצת אמונה

להשתפר, להגשים חלומות, להתקדם בחיים, להתקרב למי שאני באמת... כל אלו (ועוד) דורשים מאתנו לעזוב את המוכר ולקפוץ קפיצת אמונה אל הגרסה הטובה יותר של חיינו. למה זה מפחיד ומה לפילוסופיה יש לעזור לנו עם זה?

2.6

יום ד'

20:00

ראשל"צ

מגדלי קלפים

כל אחד מקבל קלפי פתיחה בראשית חייו, איתם הוא בונה מגדלים של בחירות והחלטות בחיים. על הדרך לבנות מבנים מלאי משמעות, עם יסודות יציבים, שיאפשרו לנו להיות מי שאנחנו.

21.4

יום ד'

20:00

ירושלים

רומי - ריקוד של אהבה

מי היה אותו אדם מיוחד? כיצד האהבה שינתה את חייו? ואיך כל זה קשור לריקוד אחד פשוט? הרצאה, ריקוד וקריאת שירים בערב אחד חוויתי.

28.6

יום ב'

20:00

קריות

קארמה מאחורי הקלעים

אנו פוגשים בחיים מגוון של חוויות - מהמרגשות והמשמחות ביותר ועד המשברים הקשים ביותר. למה הדברים קורים כמו שהם קורים? האם מדובר במקריות או בחוק נסתר? בהרצאה נדבר על מושג הקארמה ואיך נוכל לעבוד איתו באופן מעשי בחיינו.

24.4

מוצ"ש

20:00

חיפה

זרעים של אור

פעילויות ההתנדבות של אקרופוליס החדשה

פיתוח גינה קהילתית בחיפה

פעילות ניקיון ביער בן שמן

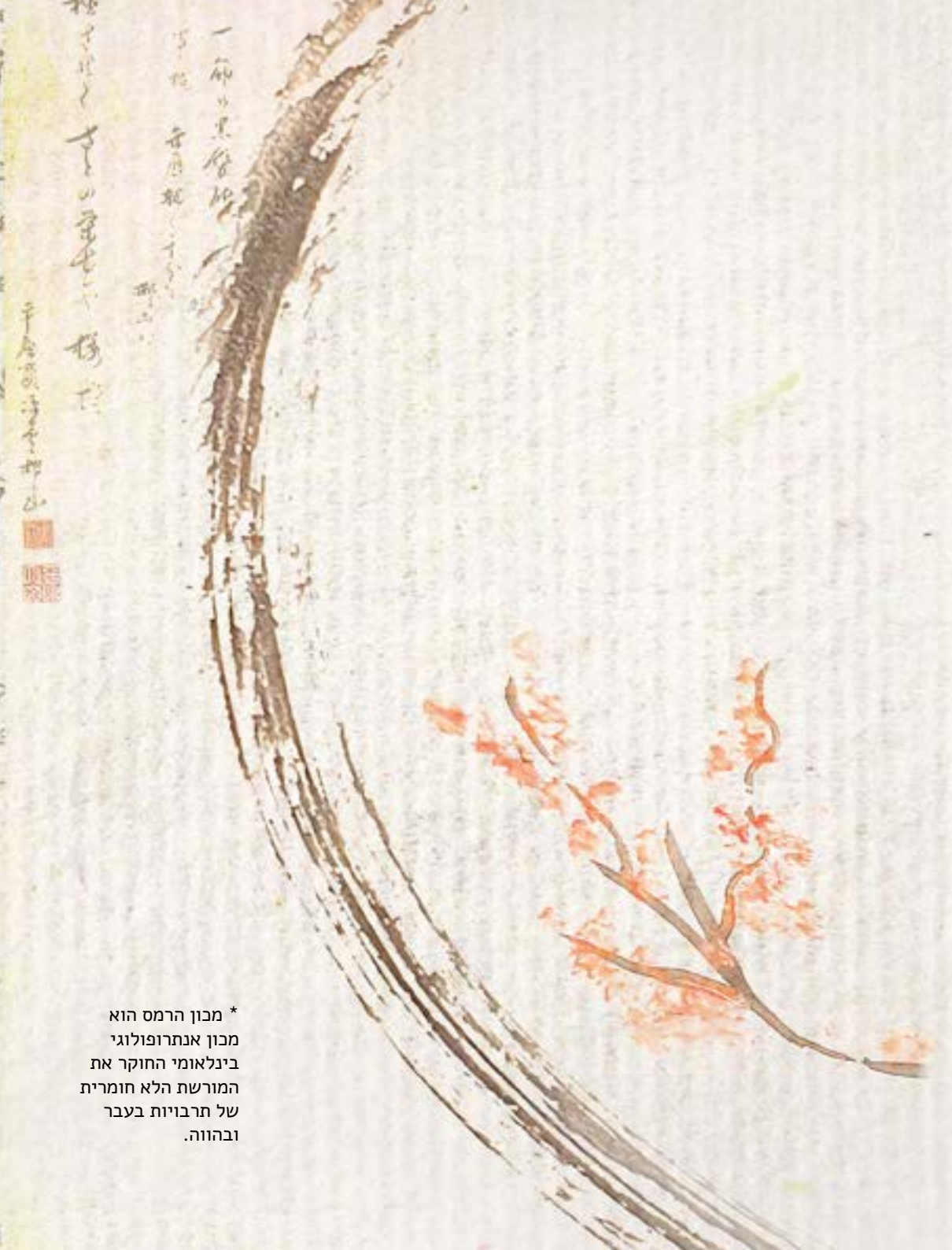
גשר בין תרבויות

מפגש עם פרופ' בן-עמי שילוני, חתן פרס ישראל לחקר תרבות המזרח הרחוק, מלמד שלמרות השוני החיצוני בין העם היפני לעם היהודי, המשותף ביניהם גדול הרבה יותר. גשר להבנה בין בני אדם יכול להיות גם גשר להבנה בין תרבויות, ואת הגשר הזה יש לבנות קודם כל בתוכנו.

רינה בן-עמי*

עיצוב: יעל כפיר, ליטל כספין, יהודית סילבר

* מכון הרמס הוא מכון אנתרופולוגי בינלאומי החוקר את המורשת הלא חומרית של תרבויות בעבר ובהווה.

כשביקרתי ביפן,
היה זה כמו
מפגש עם אהבה
ישנה, המלווה
בתחושה של
הכרות אינטימית
ועמוקה.

מגיל צעיר מאוד נמשכתי ליפן, והתרבות שלה ריתקה אותי. בסביבתי הקרובה תהו לא פעם מה מחפשת בת "העם הנבחר" אצל עם של עובדי אלילים, אך אהבתי נותרה בעינה.

השנים חלפו, והפכתי לסטודנטית מן המניין ללימודי יפן בחוג ללימודי מזרח אסיה באוניברסיטה העברית בירושלים. שם זכיתי ללמוד אצל פרופ' בן-עמי שילוני, חוקר בעל שם עולמי בתרבות ובהיסטוריה של יפן, שבדרך הוראתו המיוחדת הצליח להעביר אלי חיים של עם ושל תרבות מימיה הקדומים ועד לעת החדשה. אהבתי רק התעצמה.

כשביקרתי ביפן, היה זה כמו מפגש עם אהבה ישנה, המלווה בתחושה של הכרות אינטימית ועמוקה. אהבתי את עדינותם של האנשים, הערצתי את הסדר, הניקיון והאסתטיקה ונפעמתי מיופיו הטהור של הטבע. נדמה היה לי שההרמוניה מתקיימת שם בכל. למרות שהמראה החיצוני שלי השתלב היטב בנוף המקומי, בכל מקום אליו הלכתי, בעיני היפנים הייתי "גאיג'ין", בשפתם - זרה.

שנים רבות אחר כך, פגשתי את פרופ' שילוני בביתו בירושלים. היום, כפרופסור אמריטוס, הוא חתן פרס ישראל בתחום חקר המזרח הרחוק, וזכה בפרסים רבים לאורך השנים על הפצת תרבות יפן.

על טאטאמי (מחצלת קטנה) במרכז השולחן הונח קנקן תה יפני עם מאצ'ה (תה יפני) ושתי כוסות תואמות. לצדן עוגיות הנושאות דמויות של

לוחמי סומו, כל אחת עטופה בנפרד באסתטיות רבה. לרגע נדמה היה שאנחנו במקום אחר, מבקשים להתבונן במבט ציפור על שני העמים, מעל הזמן.

במבט ראשון, קשור ההבדל המשמעותי ביותר בין היהודים ליפנים באמונה - ליהודים יש רק אל אחד, אמונה ודת אחת, בעוד שאצל היפנים האמונה היא גמישה ומגוונת. "ביפן אתה לא צריך להאמין בבודהה כדי להיות בודהיסט, או להאמין באלת השמש כדי להיות שינטואיסט... אתה יכול להיות שינטואיסט, או שלא. אתה יכול להיות נוצרי ויפני, יהודי ויפני... זה לא מתנגש", מסביר פרופ' שילוני.

כשאנו מתחילים להעמיק בהכרות עם שני העמים, אנו מגלים לא מעט קווי דמיון, חלקם אפילו מפתיעים. לשני העמים היסטוריה שמתחילה עם אב אחד - העם העברי עם אברהם, והעם היפני עם הקיסר ג'ימו. בשני העמים המסורת מתייחסת למקורו של העם ולהגירה שנעשתה בהשראה אלוהית, וכוללת את המושגים: "עם נבחר" ו"ארץ מובטחת".

"בניגוד לעמים רבים, שהתגבשו במאות השנים האחרונות על ידי שלטון קולוניאלי, היהודים והיפנים הם עמים עתיקים בעלי רציפות. איש לא המציא את העם היהודי, כשם שאיש לא המציא את העם היפני", אומר פרופ' שילוני.

למעשה, עד עצם היום הזה, בצד חיי קידמה מערביים מודרניים, שני

העמים ממשיכים לשמר מסורות עתיקות, לדבר באותה שפה ולקיים פולחנים דתיים הדומים לאלה שקיימו אבותיהם.

בשני העמים נשמרת עד עצם היום הזה שושלת רוחנית סמלית. ביהדות, הכוהנים שכבר אינם משרתים בבית המקדש, ואצל היפנים - שושלת הקיסרים, הנחשבים לצאצאיה הישירים של אלת השמש, מולכת ביפן מאות שנים וממשיכה למלא תפקיד דתי חשוב.

עד היום, בשתי המסורות מקיימים טקסים מסורתיים הנוגעים לחיי היומיום, כמו אלה הקשורים בניקיון ובטהרה.

אני נזכרת באחת מהחוויות המשמעותיות שלי ביפן - הביקור בסנטו, בית המרחץ היפני.

בכניסה השלנו את הנעליים. מאחורי וילון נתגלה חדר הלבשה בו השארנו את בגדינו בארונות. מעבר לדלת הזזה מסורתית נחשף מתחם הרחצה, אליו נכנסנו כשבידינו רק מגבת קטנה, סבון ושמפו. שם, על שרפרף עץ קטן מול מראה כל אחת חפפה את שערה וקרצפה את גופה היטב, בשקט. בינינו הסתובבה בלנית, כמו מוודאת שאף אחת לא תתרשל. רק לאחר השלמת מלאכת ניקיון הגוף, הורשינו לטבול בבריכות המים, עוברות מבריכת המינרלים לבריכת המים הקרים ומיד לבריכת המים החמים מאוד. הפינוק האמיתי היה לצאת אל גן פנימי קטן מתחת לכיפת השמיים, לשבת בתוך בריכת מים

חמימים ולתת לגשם לטפטף עלינו. היה זה כמו טקס התחדשות שהעלה בי את זיכרון המקווה היהודי.

במפגש עם פרופ' שילוני למדתי גם על מסעם הדומה של שני העמים במאות ה-19 וה-20: שני העמים נאלצו להיפתח לעולם המערבי לאחר תקופת הסתגרות - של היפנים במדינת האיים ושל היהודים בתוך העיירה היהודית. עבור שני העמים היתה מלחמת העולם השנייה האירוע הטרגי ביותר בתולדותיהם, ושניהם כמעט הגיעו להכחדה בעקבותיה - יפן נהרסה בהפצצות, ושליש מבני העם היהודי הושמדו במחנות ההשמדה של הנאצים.

למרות הטרגדיות, שגשגו שני העמים. בשל ההתבססות המסורתית על האות הכתובה בשתי המסורות, בתחילת המאה ה-19 היו היפנים והיהודים שני העמים בעלי השיעור הגבוה ביותר של יודעי קרוא וכתוב בעולם, מה שאיפשר להם להגיע להישגים גדולים. "הם שני עמים עם אמביציה אדירה, עם כשרון לימוד אדיר והצלחה בכל מיני תחומים...", מסכם פרופ' שילוני בגאווה.

אני מהרהרת בימים שעוברים על בני האדם בזמן הזה, על הסגר וההסתגרות - של אנשים, עמים ומדינות. נדמה שהכי קל לנו לראות את מה שמפריד ושונה, שהכי קל לנו להסתגר במה שמוכר וידוע.

אני קוראת את מה שכתב פרופ' שילוני בהקדמה לספרו: "כיהודי, ישראלי, וכסטודנט ותיק של יפן, חשבתי שזוהי

אין הסתבאות אחת עם הפנים

ממשיך ומסביר: "אם נבוא בצורה של נדיפה וביקורת ונחפש פגמים, אז משהו בראייה מיטשטש וזה הורס את ההבנה... אפשר להבין כל דבר אם נכנסים אליו באהדה, ואם מנסים להבין את האנשים, את המוטיבציה שלהם ואת ההקשר התרבותי והחברתי שלהם. בני אדם יכולים להבין בני אדם אחרים, צריך רק לראות את המשותף. והמשותף בין בני האדם הרבה יותר גדול מאשר השוני".

כל תרבות מבטאת את היופי ואת החוכמה בדרכה שלה. אם נדע לראות זאת, נוכל לבנות גשר של הבנה בין תרבויות שונות, שהוא גם המפתח להבנה בין בני האדם. שהרי למרות כל ההבדלים החיצוניים, כולנו חולקים מהות אנושית משותפת; והחיבור האנושי הוא זה שיאפשר לנו לראות את היופי והחוכמה בכל תרבות.

חובתי... לחבר את העולמות בהם אני חי. מחקר השוואתי של היהודים והיפנים יכול לסייע לנו להבין טוב יותר את שניהם. ההבדלים הבסיסיים וקווי הדמיון הבולטים יכולים לספק לנו נקודת מבט חדשה על הדתות, המסורות, הערכים, ודרכי התנהגות של שני העמים." (The Jews and the Japanese: The Successful Outsiders, 1992).

ממחקר הזמן אני רואה את הגשר שהצליח פרופ' שילוני לבנות, בתוכו קודם כל. הגשר בין בני אדם באשר הם, הוא זה שאיפשר לו להעביר תרבות והיסטוריה של עם שלא נולד או גדל בתוכו, כאילו היה בתוכו.

איך עושים את זה? "קודם כל צריך שתהיה אמפתיה, מין אהדה לסביבה", אומר פרופ' שילוני בחיך רחב, כאילו הדבר ברור מאליו, ואז הוא

שני העמים
ממשיכים לשמר
מסורות עתיקות,
לדבר באותה
שפה ולקיים
פולחנים דתיים
הדומים לאלה
שקיימו אבותיהם.

מגדל קלפים, נעליים גדולות

עפרה בהרב

עיצוב: שירה משולם חזקיה, עפרה בהרב

כולנו מתחילים את החיים האלה עם קלפים מסוימים - תכונות, נסיבות, שאיפות, מגבלות... מה אנחנו עושים איתם ואיך כל אלה קשורים לנעליים הגדולות שעומדות לפנינו מדי פעם בצמתים של חיים

ומחכה לרגע שיעבור מספיק זמן כדי שנילי תישבח, ואני אהיה כבר קבועה בנוף האנושי הזה ואיראה מהנעליים הפרטיות שלי.

כל כך הרבה פעמים בחיי עלה מושג ה"נעליים הגדולות". לפעמים הנעליים היו לצידי, ונאמרו עליי, ולפעמים היו מוצגות לפניי, שאדע מה הרף המצופה ממני.

וברגע שהוצבו הנעליים לפתחי - המתח עלה, הדריכות נוספה. שלא אפספס, שלא אאכזב. כאילו שכל

יום ראשון בעבודה חדשה. התרגשות של ה-1 בספטמבר, גרסת המבוגרים. משהו שבין דאגה-מתח ובין התרגשות-התלהבות.

אני נכנסת למשרד ומתמקמת. מפנים אותי לשבת בשולחן של נילי, ומאותו הרגע כולם מספרים על נילי: כמה היא הייתה מקסימה, כמה נהדרת, איך היא חסרה מאז החליטה לפרוש וגם באופן טבעי המשפט: "שתדעי, את נכנסת לנעליים גדולות!" אני מורידה פרופיל, מהנהנת בנימוס

מהותנו האנושית היא להימדד, להיבנס לתבניות, למשוואות מוגדרות מראש.

מרקוס אורליוס, פילוסוף מהזרם הסטואי, אמר שתפקידנו הוא "להפוך לאויבה של העמדת הפנים".

כמה שעות, ימים ושנים השקעתי בהעמדת פנים. כמה אנרגיה ומרץ. כמה מסכות העמדתי על פניי במאמץ אומנותי מרהיב, כדי שזר לא יבחין שזו עטיפה חיצונית מרהיבה ותו לא. שלא יורגשו הפחד, התסכול, הכאב, שהכול ייראה זורם ושמה ומוצלח. כ"מצופה".

עם זאת, לצד כל אלה, קיימת הידיעה הבהירה והעמוקה - שאני לא מה שאני מציגה.

עם כל הכוח של ההיאחזות במסכות המרשימות, הייתי רוצה להעיף הכול, לעמוד חשופה ופגיעה על ראש ההר ולצעוק - זאת אני!

קלפי פתיחה

כל אחד מאיתנו נולד עם קלפים מסוימים, עם נסיבות שונות. הקלפים שלי היו קלפים "שווים".

נסיבות חיי היו טובות ומיטיבות, ללא טראומות או חוסר. אבל לקח לי זמן רב להבחין שגם קלפים "טובים" הם קלפים שקובעים את קצב המשחק, את נקודת הפתיחה ואת הדרך שבה אני מעצבת את בחירותי.

עם הזמן, ככל שהחיים חולפים, נבנה מגדל קלפים. קלף על קלף, בחירה ועוד בחירה נאספים אט-אט לכדי מגדל; מגדל גבוה ומרשים למרחוק, אבל כזה שעלול להתפזר לכל עבר עם הרוח הראשונה.

בארבעים ומשהו שנותיי, אני לומדת את הקלפים שלי מחדש... ישנם קלפים שאני אוהבת להחזיק חזק וקרוב לחזה, כאלה שלא אוותר עליהם, שהם הבחירות הכי טובות שלי, כאלה שמאפשרים לי להיות שלמה יותר ומחוברת לעצמי, וישנם קלפים שאני "תוקעת" בתחתית הערימה, שאף אחד לא יראה... אלה יכולים להיות הרגלים "גרועים", החלטות שמחזקות את האגו שלי או פחדים שנטועים בי, ואלה גם התנהגויות ותכונות שהייתי שמחה להעביר הלאה ושלא ישויכו אליי.

במזרח מדברים על הדהרמה הפרטית שלך - הכיוון, היעוד הפרטי שלך שעליך לכוון בחיים האלה ולהגיע אליו. אלא שמאוד קשה להבין ולדעת מה הכיוון הנכון.

בוודאי רבים מאיתנו מכירים את התחושה הזו של עמידה בצומת אימתני, החלטה אמיצה שנדרשת, מבלי לדעת מה יהיה הדבר הנכון, ובעיקר - איך אני באמת יודע שזו-זו החלטה שתשנה את חיי.

למעשה באמת קשה לדעת. האישיות והתכונות הפנימיות שלנו הרגילו

אותנו להיות "אוהבי סיכונים" או "מחושבים עד אין קץ", ואיפשהו בטווח שבין הקצוות כולנו נמצאים, ולאף אחד מאיתנו אין ידיעה ברורה של ממש.

אבל מצד שני - עם כל העמימות וחוסר הוודאות, הלב יודע.

היו פעמים רבות שהלכתי נגד הלב, והיו פעמים שלמרות הפחד, העזתי לקפוץ ולעשות צעד כי הרגשתי שהוא נכון לי.

במזרח מדברים על המושג קארמה - אותם "שיעורים" שהחיים מסמנים ומאותתים לנו אם אנחנו בכיוון או לא, ושיש בכוחם להחזיר אותנו לדרך הפרטית שמיועדת לנו.

באותם רגעים שבהם מגדל הקלפים הפרטי שלנו מתמוטט - אנחנו למעשה מקבלים תזכורת לכך שיש כיוון ושעלינו לחזור לאותה הדרך שזזנו ממנה.

קשה לנו להבחין בשיעור הזה - ובוודאי להתמסר אליו כאשר אנחנו שרויים בכאב ובשבר. עם זאת, זו הזדמנות יוצאת דופן ונדירה כל כך להתבונן על הקלפים שלי באומץ, לשאת באחריות עליהם ולבנות אותם לכדי מגדל ישן-חדש.

לבחור מחדש בקלפים ישנים

אלה אותם הקלפים ואותן הנסיבות - לא יהיו לנו אחרים.

אם זה כל מה שעומד לפתחי, רק עם זה אני יכולה לעבוד. זו זכות גדולה לראות את ה"קלפים של החיים" שלי ולעשות בהם סדר, להכניס בהם צורה חדשה ותעדוף מדויק יותר.

הרבה פעמים מדובר באותו שכן עם דשא ירוק שאנחנו מתקנאים בו. גם אני הייתי חולמת על רווחה כלכלית, על בית משלי, פחות קמטים, קצת פחות לבן בשיער, מעט יותר שלוהה, הרבה יותר סבלנות, ופניות גדולה יותר לילדיי.

אבל באותה הנשימה, כשאני רגע עוצרת, אני נזכרת ומזכירה לעצמי שבחרתי בכל אחד מילדיי; שכל עבודה שעשיתי - גם אלה שהיו ממש מיותרות או קשות - הייתה בחירה של ממש; אני זו שבחרתי בדרך חיים מסוימת ובתעדוף מסוים. יתרה מזאת, אני מאמינה שהייתי בוחרת שוב ושוב את אותן הבחירות, בידיעה שאלה היו הבחירות הטובות ביותר שיכולתי לבחור אז, באותו הרגע.

התובנה הזו לא מחליפה את הנסיבות ולא מפחיתה מהקושי או מהכאב כשהוא מגיע, אבל מאפשרת לנו להכיר בכך שזו בחירה ושהיא שלנו בלבד. זו האפשרות להתבונן בחיים שלנו ולערוך בהם שינוי או חשיבה מחודשת.

כמה חופש קיים בידיעה שאני לא יכולה לשלוט בנסיבות החיצוניות,

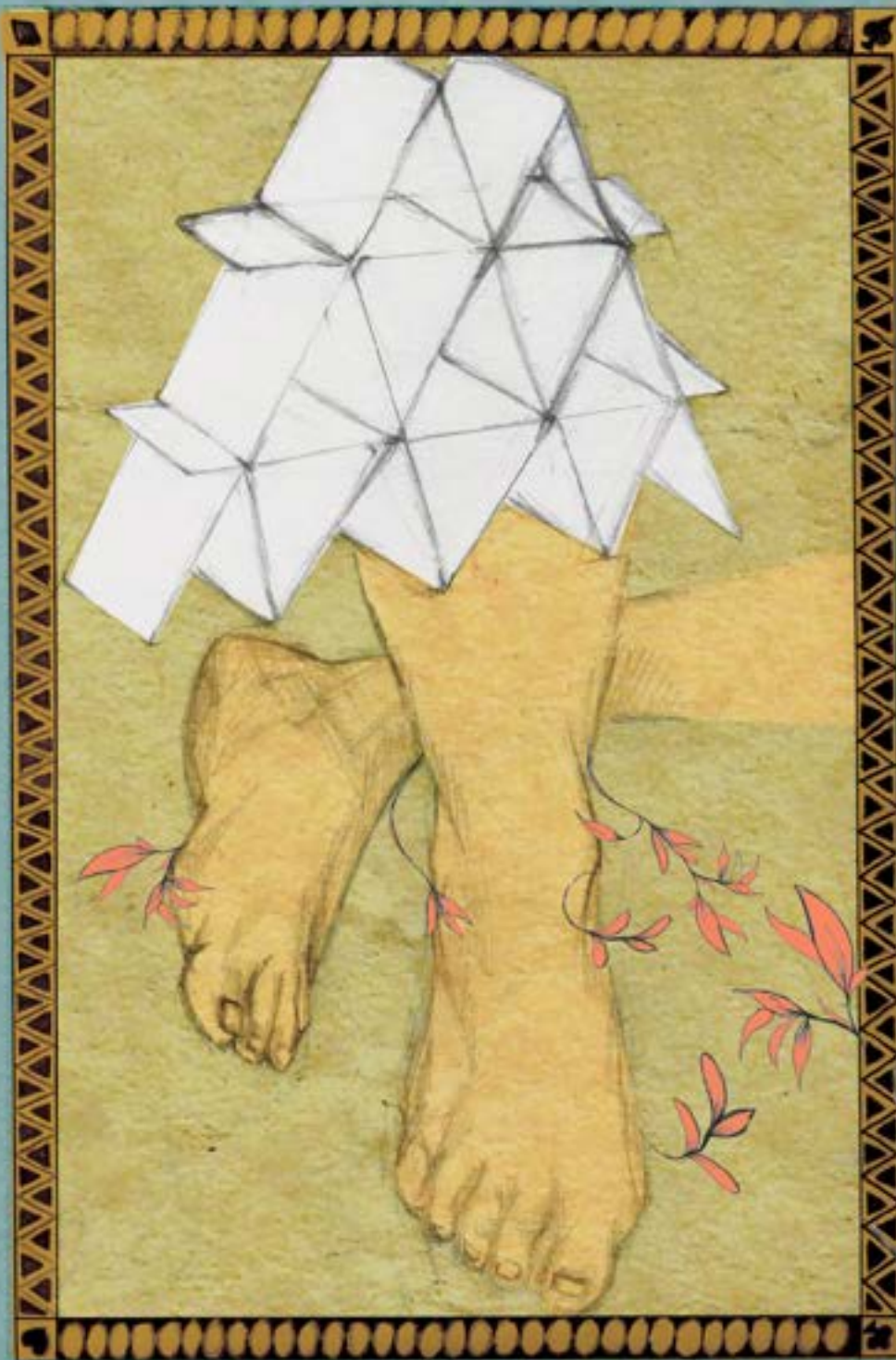
אלו הן זכות גדולה והזדמנות נדירה לבנות מגדל שיאפשר לי לחזור אליו ולחבק אותו, לראות את הקלפים בגאווה ולהודות בלב שלם שלא הייתי מחליפה אף אחד מהם - גם את אלה שמעידים על רגעים כואבים.

הקלפים של חיי הם הבחירות שלי, ההזדמנויות שלי, היכולת שלי להגיע לשדות חדשים מבלי לדעת לאן אני נכנסת וכמה זה יהיה נכון ומדויק, או לחילופין טעות גמורה.

אני לא צריכה להיכנס לשום נעליים של אף אחד. איזה יופי - גם אני (וכך כל אחד מאיתנו) לא באה יחפה.

אלא במה אני עושה איתן והאופן שבו אני מגיבה להן. כל תגובה שלי נובעת מתוך הדברים שאני מבינה על עצמי ועל החיים, וזה הטוב ביותר שאני יכולה להביא כרגע. לא מתוך החרדה מהעתידי ולא מתוך התסכול על העבר, אלא רק מתוך מה שאני רואה שנכון לי כרגע.

כשהחיים מנערים לנו את מגדל הקלפים, כשאני עומדת נבוכה מול קלפי חיי, אני מסתכלת עליהם היטב, ובוחרת איך לספר את הסיפור שלי, איך לבנות את המגדל ואיך לדאוג - ולוודא - שהפעם יהיה בו בסיס יציב מספיק שיאפשר לו להתרומם מעלה.

צחי גליק

עיצוב: ענבל בורד

כוחה של השראה

כולנו זוכרים רגעים של חסד, בהם נגענו לרגע ביכולת הבריאה והיצירה. כיצד נוכל להכיר את הכוחות הללו, להתמסר להם, לבטא אותם בחיינו ולהפוך אותם למציאות.

לפני מספר שנים אירחנו באקרופוליס החדשה מוזיקאים שניגנו מוזיקה פרסית מסורתית. ההופעה הייתה נפלאה ומעוררת השראה. זכורה לי במיוחד שיחה אחרי ההופעה עם אחד מאותם מוזיקאים, שהותירה בי רושם עמוק שנשאר עד היום. זו היתה שיחה עם נגן חליל הניי. חליל הניי הוא חליל שנראה כמו צינור חלול ומנוקב; המיומן בנגינה עליו משמיע צלילים שמזכירים עולמות רחוקים מאוד מתל אביב המאובקת שלנו.

אותו נגן הפליא לנגן בו, והצלילים שהפיק הרטיטו את לבי. נפלאות עוד יותר היו המילים שאמר אחרי ההופעה; הן באמת ובתמים שבו את דמיוני.

כששאלנו אותו איך הוא מתכוון להופעה הוא אמר, "אני עוצם את עיני וקורא להשראה. מתפלל שאהיה מספיק חלול ונטול אגו, שההשראה תוכל לנגן דרכי בדיוק כפי שאני מנגן דרך החליל". הוא סיפר לנו שכך הוא עושה לפני כל הופעה. הוא עושה זאת מתוך ההבנה הפנימית שהמוזיקה לא שייכת לו; גם הוא כלי בדיוק כמו החליל שהוא אוחד בידיו.

המזיקה מגיעה ממקום אחר, מסתורי יותר, מקום לו הוא קורא - השראה. כאשר שואלים אותי על הכוח המסתורי שנקרא השראה, אני תמיד נותן את נגן הניי הזה כדוגמה.

מהי השראה? איך ניתן לתאר אותה באמצעות המילה הכתובה? הרי היא מסתורין שנמצא מעבר להבנה. היא קשורה לרגעי חסד, בהם התודעה

שלנו נוגעת במשהו גבוה ועמוק, בכוח של בריאה. כולנו מכירים את הרגעים בהם נובט בתוכנו רעיון, חלום, יצירה. אלה רגעי חסד, רגעים של חיבור לתדר מסתורי שפועם בתוכנו ומסביבנו. לרגע קסום אנחנו הופכים אחד איתו, והוא עוזר לנו לדמיין צורה חדשה, רעיון חדש, סוד שהיה חבוי בתוכנו וכעת התגלה. אלה רגעים מיוחדים.

דליה שטיינברג-גוזמן, המנהלת הבינלאומית לשעבר של אקרופוליס החדשה, כותבת על רגעי הקסם האלה כך: "החכמים בעת העתיקה נהגו לומר, כי סוד העניין טמון ביכולתנו להפוך את עצמנו לקני סוף חלולים ולהניח לאינטואיציה לזרום דרכנו. אז מתחולל הנס: אנו נותרים ריקים, בעצם חלולים, וערב רב של רעיונות שוטף דרכנו ומאלץ אותנו לפעול במהירות רבה. מה שלא יאמר, לא יצויר, לא ייכתב או לא ייווצר ברגע זה - יאבד. אין מדובר ביצירות שהן בדיוק שלנו. משהו או מישהו מעניק לנו אותן, ותפקידנו הוא לקלוט אותן ולבטאן. זהו רגע של התעלות, של מגע עם עולם שונה מעולמנו שלנו, עולם מורכב יותר, יפה יותר, מושלם יותר בכל מרכיביו. הדבר דומה למכשיר קליטה רב רגישות העומד לרשותנו, מבלי שנדע את אופן פעולתו ואת הדרך להפעילו. איננו יכולים אלא לנצלן כאשר הוא פועל" (מתוך הספר: "הגיבור היומיומי").

מילים אלו מזכירות לי את אחד האלים מהמיתולוגיה היוונית: האל קיירוס, אל ההזדמנות.

המיתוס מתאר את האל כנער צעיר, קירח כולו חוץ מצמה אחת ארוכה. כאשר הוא חולף על פניך עליך לתפוס בצמתו והוא יוביל אותך להזדמנות שמחכה לך. האל קיירוס הוא סמל לכך שההזדמנויות הן כל הזמן מסביבנו. החיים מציעים לנו כל הזמן הזדמנויות. כל מה שעלינו לעשות הוא לזהות את ההזדמנות הנכונה ברגע הנכון ולתפוס אותה.

עיקרון זה תקף גם לגבי ההשראה. השראה היא כוח שנמצא בכל מסביבנו. בנוף הנשקף מחלון מכונית נוסעת, בחוף ים בשקיעה, אינטראקציה עם אנשים, שיר ברדיו, תמונה, חיוך של ילד, חתול המקפץ על גדר בשכונה. כל דבר מסביבנו יכול להיות הגורם שיעזור לנו לגעת בהשראה. כל מה שנותר לנו לעשות, כדברי דליה שטיינברג גוזמן, הוא להיות מספיק עירניים ונקיים על מנת לקלוט את ההשראה הנמצאת מסביבנו ולהפוך אותה למציאות, להפוך מחשבה ליצירה. זהו דבר מאוד חשוב בקשר שלנו עם ההשראה. הרבה פעמים היא מגיעה ברגעים לא צפויים. בהליכה, במקלחת, ברגע בו אנו מתעוררים בבוקר. אם לא נדע לקלוט את הרעיון ולהשאיר אותו אצלנו, הוא יתנדף כמו ענן בשמים. הדבר שהיה ברור כל כך לפני רגע וכמעט בהשיג ידיו, ייעלם בלא היה.

אם כך, המפתח הראשון הוא היכולת שלנו להסתכל על העולם מסביבנו בפליאה. לחפש אילו סודות הוא טומן עבורנו. להיות פתוח להשראה. כפי שכותבת לאה גולדברג:

למדני, אֶלְהִי, בְּרַךְ וְהַתְּפַלֵּל
עַל סוּד עֲלֵה קִמְל, עַל נִגְה פְּרִי בְּשֵׁל,
עַל הַחֲרוֹת הַזֹּאת: לְרֵאוֹת, לְחוֹשׁ,
לְנֶשֶׁם,
לְדַעַת, לְיַחַל, לְהַכְּשֵׁל.
לְמַד אֶת שְׁפֹתַי בְּרִכָּה וְשִׁיר הַלֵּל
בְּהַתְּחַדֵּשׁ זְמַנְךָ עִם בְּקָר וְעִם לֵיל,
לְבַל יִהְיֶה יוֹמֵי הַיּוֹם בְּתִמּוֹל שְׁלֹשׁוֹם.
לְבַל יִהְיֶה עֲלֵי יוֹמֵי הַרְגָּל.

היכולת הזאת, לחיות את החיים מבלי להפוך אותם לשגרה משעממת שבה אנחנו ישנים את ימינו, אלא להפך, מביטים בכל כאילו זו הפעם הראשונה, היא זו שביכולתנו לתרגל אם ברצוננו לקלוט את ההשראה. כאשר מדברים על השראה ישנו מפתח נוסף שניתן להתייחס אליו, המשלים את יכולתנו להיות בקשב אל העולם סביבנו. המפתח אליו אני מתכוון הוא היכולת שלנו להיות קשובים למעין ההשראה האין סופי הטמון בתוכנו.

המשפט "לדעת פירושו להיזכר" המיוחס לאפלטון, מרמז לנו על מפתח זה. אפלטון מנסה לכונן אותנו לרעיון המהפכני שאותו למד מהמורה שלו, סוקרטס. סוקרטס דיבר על יחסי מורה-תלמיד ועל הקשר המיוחד ביניהם. הוא טען שהמורה לא יכול ללמד את התלמיד דברים חדשים שאינו יודע. כל מה שהמורה יכול לעשות הוא לעזור לתלמיד להיזכר במה שהתלמיד כבר יודע בתוכו. המורה עוזר לתלמיד "ליילד" מתוכו את הידע, כמו מיילדת שעוזרת לאישה ההרה ללדת את ילדה. לכן, לא ניתן ללמד את כולם את אותו הידע. המורה צריך להכיר את התלמיד

החיים מציעים לנו כל הזמן הזדמנויות. כל מה שעלינו לעשות הוא לזהות את ההזדמנות הנכונה ברגע הנכון ולתפוס אותה

בצורה עמוקה ולספק לו את המזון והכלים שיעזרו לו לגלות את הידע והעוצמה הטמונים בתוכו. ביהדות יש משפט שמתאר את אותו רעיון בצורה דומה: "חֲנֹךְ לְנֶעֶר עַל פִּי דָרְבָנו" (משלי כ"ב, ו').

איך כל זה קשור להשראה? התשובה טמונה בשם נוסף למילה השראה, שם מסתורי שמגיע מיוון העתיקה: "נשיקת המודה".

ביוון העתיקה נהגו לומר שהאמן מקבל נשיקה מהמוזה ואז הרעיונות היצירתיים מתעוררים בקרבו. מי היו המוזות? במיתולוגיה היוונית הן תשע בנותיו של זאוס והן מסמלות את האמנויות השונות (שירה, טרגדיה, קומדיה, מחול, אסטרונומיה ועוד). פרט חשוב מאוד בסמליות שלהן קשור לאמא המיתולוגית שלהם, אלת הזיכרון: מנמוזין.

מדוע ההשראה נולדת מהזיכרון? תשובה לכך ניתן למצוא במשפט נוסף המיוחס לאפלטון: "האדם הוא אל, אבל הוא שכח זאת".

הכול נמצא בתוכנו. כל התשובות, כל הרעיונות, כל היופי והיצירתיות נמצאים בהישג ידינו. כל מה שעלינו

לעשות הוא להתבונן פנימה ולצלול אל תוך העולם הפנימי שלנו.

במצרים העתיקה טענו שלכל אדם יש שמש פנימית, אור שמייוחד רק לו עצמו. הייעוד של כל אדם הוא להצליח לגלות את השמש בתוכו ולאפשר לה להקרין את אורה בעולם כולו. העולם החשון שלנו זקוק לשמש. כל אחד מאיתנו יכול להיות מעיין של השראה, לא רק לעצמו, אלא גם לאחרים.

אסיים מאמר קצר זה עם אותה הבנה איתה התחלתי.

ההשראה היא כוח מסתורי ובלתי מפוענח, שכאשר אנחנו מתחברים אליו אנו נישאים בזרם אדיר של רעיונות יצירתיים שעלינו לתפוס ולהגשים, אחרת הם פשוט נעלמים.

המפתח להתחברות לזרם הזה הוא היכולת שלנו להיות "ריקים". לדעת להקשיב באמת לעולם סביבנו ולתוכנו פנימה. להסתכל על העולם כל פעם מחדש, כילדים שרואים אותו בפעם הראשונה. להעז לא להירדם אל תוך השגרה. אז מתרחש דבר המופלא. אנחנו מתחברים לאור שבתוכנו ומסוגלים להקרין אותו הלאה, ולהעניקו לאחרים.

"לִבְל יִהְיֶה יוֹמֵי הַיּוֹם כְּתַמּוּל שְׁלִשׁוֹם.
לִבְל יִהְיֶה עָלַי יוֹמֵי הָרֶגֶל."

לאה גולדברג

בסוף היום

מניחה את הלב שלי
על פך המאזנים שלך
בכף השנייה אטה מניח
אכו
או נוצה

בסוף היום
זה רק ביני ובינך
חגית אלמקיים

